

Goede burger met burgerzin en XR-activist intimiderend benaderd

Op 13 april 2022 om 11 uur 's ochtends ging bij mij de deurbel beneden. Ik woon in een appartement op driehoog. Ik verwachtte een pakket en zonder te kijken of te vragen wie er was opende ik de voordeur. Toen ik vervolgens de deur van mijn appartement opende stond daar een politieagent in burger. Hij vroeg of hij even binnen mocht komen.

Op dat moment zat ik in een onlineoverleg over de landelijke manifestatie voor krimp van de luchtvaart. Ik voelde mij voor het blok gezet om hem binnen te laten. Ik dacht namelijk dat het over de door mij georganiseerde demonstratie bij een KLM hardloop evenement op 2de Paasdag in Utrecht ging. Ik liet hem dus binnen en beëindigde het overleg.

Hij identificeerde zich als Richard ... van de politie. Zijn achternaam herinner ik me helaas niet meer. Richard is vrij lang, een meter 90 denk ik? Licht grijs haar met kleine krulletjes en een grote, beetje jaren '80 model bril. Hij is tussen de 45 en de 55 oud en was gekleed in een olijfgroene jas met spijkerbroek en naar ik meen, sneakers.

Hij zei dat hij van een speciale afdeling van de politie-eenheid Noord-Nederland is die zich bezighoudt met verstoringen van de openbare orde. Waarschijnlijk werkt hij voor het Team Openbare Orde Inlichtingen (TOOI). TOOI en ID-Wiv (Inlichtingendienst Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten) zijn de nieuwe namen voor de oude RID (Regionale Inlichtingendienst), de inlichtingendienst van de politie.

Richard voegde daaraantoe dat hij niet openlijk werkt, maar anoniem (opereert), niet openbaar zoals een wijkagent. De wijkagent haalde hij erbij nadat ik had gezegd dat Extinction Rebellion (XR) bereid was met de wijkagent in gesprek te gaan over waar de klimaatbeweging zich mee bezig houdt.

Hij complimenteerde mij vervolgens met het goede werk voor het klimaat. Hoe oprecht dit was, of dat dit puur en alleen paaien was om goodwill te kweken, weet ik niet. Hij zei dat daarom voorkomen moest worden dat groepen onze vreedzame demonstraties zouden verstoren. Richard sprak slechts in zeer algemene termen over de groepen uit extreemrechtse hoek of groepen die tegen de klimaatbeweging zijn en die naar onze demonstraties willen komen. Hij wilde dus doen voorkomen, alsof hij 'ons', XR, wilde 'beschermen'.

Om 'ons te beschermen' vroeg hij of ik verontrustende geluiden ofzo af en toe met hem zou willen delen. Welke geluiden dit dan zouden zijn, bleef tijdens het gesprek onduidelijk. En hij vroeg, enigszins verhuuld, of ik interesse had om af en toe met hem te spreken over wat er zoal speelt binnen XR en haar afdelingen. Toen ik hem zei dat zijn verzoek klonk als het werven van mij als informant, zei hij onomwonden, dat dat waar was. Ik zei onmiddellijk dat ik daar geen belangstelling voor had.

De benadering om informant te worden had volgens geheim agent Richard niets te maken met de demonstratie tegen het KLM hardloop evenement van 18 april 2022 in Utrecht of de landelijke demonstratie tegen de groei van de luchtvaart op 14 mei 2022. Voor beide demonstraties zijn er openlijke oproepen gedaan. De demonstratie bij het hardloop event heb ik zelf op Twitter aangekondigd en daar is dus ook niets geheims aan.

Dat ze bij mij uit zijn gekomen en mijn gegevens hebben, heeft natuurlijk te maken met mijn Twitteraccount, maar ook met de zeer regelmatige meldingen die ik doe bij de politie over overlast van vuurwerk en scheurende crossmotoren in mijn wijk. Dit beaamde politieagent Richard ook toen ik hem vroeg of hij mijn telefoonnummer had.

Hij zei dat mijn telefoonnummer al in de politiebesteden staat. Daaraan voegde hij toe dat hij in mijn dossier had gezien dat ik dus die meldingen bij de algemene politie over vuurwerkoverlast en door de buurt racende crossmotoren en quads heb gedaan. Hij complimenteerde me zelfs voor die melding. "Een goede burger die zijn burgerplicht vervuld door te melden als er iets mis is," noemde hij het.

Politiefunctiearis Richard heeft dus mijn politiedossier bekeken en gezien dat ik actief was bij Extinction Rebellion en zelfs ben gearresteerd bij een blokkade van de Blauwbrug in Amsterdam in 2019. Hij heeft me echter vooral uitgekozen om te overvallen omdat ik meldingen doe van overlast. Daar sta je dan als goede burger, je probeert je bijdrage te leveren aan de samenleving ook voor de toekomst, maar dat wordt meteen tegen je gebruikt, om je eerst te achterhalen en vervolgens intimiderend te benaderen.

Na een half uur/drie kwartier maakte hij aanstalten om weg te gaan, maar probeerde het toch nog een keer. Ik kon over zijn aanbod nadenken en dan spraken we gewoon nog een keer af. Ik wees dat van de hand net als zijn telefoonnummer.

Bij de voordeur, vroeg ik hem nog een keer naar zijn naam, waarop hij alleen Richard zei. Toen ik vroeg, "Richard hoe?", zei hij dat hij het even bij Richard liet, omdat hij in de anonimiteit werkt. Anonieme politiefunctionarissen benaderen dus activisten. En die benaderingen vinden vaker plaats volgens andere mensen van XR die ik mijn verhaal heb verteld.

Hou het dus niet anoniem, maar meld het zodat Richard en de zijnen niet in het geheim meer kunnen opereren. Ik vind het namelijk niet bijdragen aan vertrouwen in de politie en zeker niet constructief als persoonsgegevens van meldingen strafbare feiten gebruikt worden voor benaderingen. Het vergroot eerder de afstand en de tegenstellingen tussen burgers en politie.

Ik heb nog een klacht ingediend bij de politie, maar die is na een gesprek met de klachtenbehandelaar afgesloten. De behandeling van de klacht door de commissie zou toch niets opleveren volgens de klachtenbehandelaar. De behandelaar zei in het gesprek wel dat hij het zich kan voorstellen dat het bezoek intimiderend overkomt. Dat je ervan kan schrikken maar agent Richard heeft zich volgens de behandelaar wel aan de geldende regels gehouden. Om dit te onderstrepen voegde de klachtenbehandelaar eraan toe dat de agent niet de deur heeft ingetrapt alsof er dan pas sprake zou zijn van schendingen van mijn burgerrechten. Daarnaast stelde de klachtenbehandelaar dat het bespieden van mensen door de Nederlandse politie de normaalste zaak van de wereld is. De politie (en andere diensten red.) doen dit bij alle verenigingen, clubs en bewegingen.

Sander (dit is niet de echte naam van de persoon die benaderd is)

Beste meneer(naam klachtenbehandelaar),

Wij hadden afgesproken dat ik u nog zo laten weten, of de klacht voor mij na ons gesprek, naar mijn idee afdoende is afgedaan.

Over het handelen van de betreffende agent, Richard ... zelf. Daar moet ik u gelijk in geven, dat het handelen van de agent, in die zin correct is geweest, en binnen de regels zoals die momenteel gelden. Dat ik bij die regels zelf, vraagtekens plaats, en daar kritisch op ben, is iets geheel anders. Ik zie deze regels wel als een potentieel glijdende schaal, waarin de bevoegdheden en prioriteiten van politie, opsporingsdiensten en inlichtingendiensten langzaam verschuiven, en niet ten goede. Maar daar zijn verkiezingen voor eens in de vier jaar, media, en organisaties en onderzoeksbureaus die de politie en opsporingsdiensten kritisch volgen, om daar iets aan te doen.

Wat bij mij ook nog als punt van kritiek blijft staan, is dat in mijn ogen het correcter zou zijn geweest, als het bezoek en gesprek niet zo volledig onaangekondigd zou hebben plaatsgevonden, en bij voorkeur niet in de eigen thuissituatie. Ik snap waarom dit gedaan wordt en begrijp ook de redenen en overwegingen hierachter. Dit voelde en voelt, voor mij wel als een vorm van een "overval-tactiek" waarbij degene bij wie wordt langsgegaan, bewust verrast wordt en zich overvallen voelt. Daardoor neemt, door het verrassingseffect de neiging af om "nee" te antwoorden op de vraag, of de agent even binnen mag komen.

Dit voelt wel intimiderend en als een inbreuk op de eigen privacy en als buitensporig naar een geweldloze organisatie als XR toe. Ik had het prettiger ervaren, als mij zou zijn gevraagd, om voor een "informatief" gesprek, naar een locatie, zoals een politiebureau te komen. Ik snap waarom hier niet altijd voor wordt gekozen. Echter speelt voor mij in dat geval ook mee, of het om een bezoek aan een geweldloze beweging gaat zoals XR, of om een potentieel gewelddadige motorclub, een voetbalhooligan of vergelijkbaar. Daarin verschillen wij, naar ik vermoed, van mening.

Dit wil ik graag meegeven als aanbeveling en ter overweging.
Mocht politieman Richard, nogmaals contact opnemen, zeg ik hem ten tweede male, beleefd, maar ook nog een stuk duidelijker en beslister, dat ik niet wens mee te werken. En verzoek ik hem dringend om ook verder geen contact meer met mij op te nemen.

Wat mij betreft is de zaak en de klacht daarmee afgedaan. En kan ik dit dan ook achter mij laten.

Met vriendelijke groeten, ...